

HEDSELSKABETS TIDSSKRIFT

STJERNE PLAST

DRÆNRØR

DANSK RØRINDUSTRI

FREDERICIA (059) 2 32 66

Nr. 11
10. septbr. 1964

Hedeselskabets
årsmøde

Hedebruget

De samvirk.
Plantnings-
foreninger

Dødsfald

Vestjyllands
Mergelforsyning

85. Årg.
Oplag: 18.600

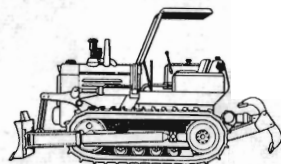
HANOMAG

**STÆRK
OG
LEVENDE**

HANOMAG K5E, 50 HK er den ideelle larvebaandsdozer til planeringsarbejde paa mellemstore arbejdspladser og til den endelige afpudsning. Trækraften er i 1. gear mere end 5.400 kg. Denne enorme ydeevne skyldes i alt væsentligt det gunstige forhold mellem motorydelse, arbejds-hastighed og egenvægt.

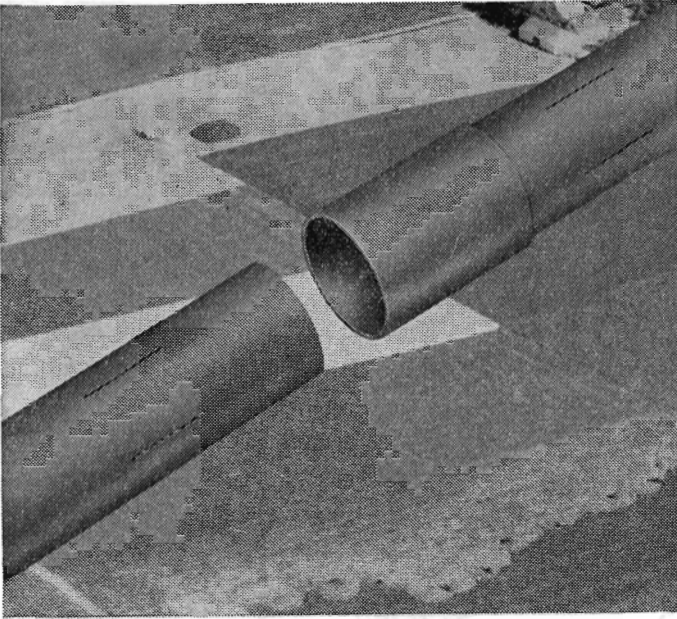
Samme maskine leveres ogsaa med læssemaskine. HANOMAG-programmet omfatter dozere og læssemaski-ner paa larvebaand eller gummihjul fra 38 HK til 165 HK.

De faar mere for pengene med en
HANOMAG FRA PEDERSHAAB

**PEDERSHAAB
MASKINFABRIK A/S**

BRØNDERSLEV, tlf. (0881) 450 - AALBORG, tlf. (081) 2 74 55 - AARHUS, tlf. (061) 3 14 00 - KØBENHAVN, Herlev, tlf. (01) 94 70 66

FORLANG BROCHURE MED ALLE OPLYSNINGER FRA
OS — ELLER DERES SÆDVANLIGE LEVERANDØR

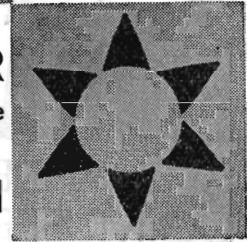
STJERNE PLAST DRÆNRØR

Samling ved indstikning — nem nedlægning — lette
og bøjelige — 6 meter lange

A/s **DANSK RØRINDUSTRI**

Fredericia — Telf. (059) 2 32 66

Lagde De mærke til forsiden?

Dansk Brandforsikringselskab

VERMUND

af 1904 Gensidigt selskab

*Bygninger og løsøre
Virkefelt over hele landet*

Hovedkontor:

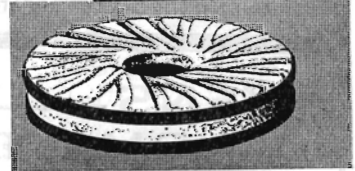
Banegårdsplads 4, Århus

Prima drænrør *Stenstrup og
Odense Teglværkers kontorer*

Telefon Stenstrup 19

**Den Sjællandske
Bondestands Sparekasse**

**engsko
kværnsten**

STRØMMEN RANDERS TLF. (064) 2 99 99

Midtjydske Teglværkers Salgskontor s. m. b. a.

Alle størrelser i drænrør leveres
Telefon Viborg 1330

AARHUUS PRIVATBANK Stiftet 1871 ÅRHUS KØBENHAVN

FORLANG
„ODIN“
ØL
 FINESTE KVALITETER

FIONA MUFFEKIT

GØR ARBEJDET LETTERE
 OG MUFFEN TÆTTERE

FÅS HOS TØMMERHANDLERE,
 BYGNINGSMATERIALEFORRET-
 NINGER, SAMT STØRRE BETON-
 VAREFABRIKER. FORHANDLE-
 REN HAR EN BROCHURE TIL DEM

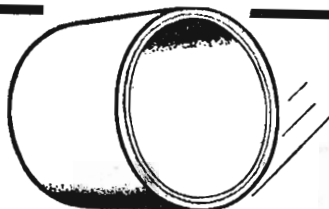
SVENDBORG TAGPAPFABRIK . TELEFON 21 37 66

FYENS LANDMANDSBANK

ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 11 46 11

.....
 Åben 9½—12½ og 14—16, Lørdag 9½—12½
 Fredag til kl. 17. Udfører alle bankforretninger

BETONRØR
BETONFLISER
BETONKANTSTEN

VESTJYSK TRÆLASTHANDEL

VARDE BETONVAREFABRIK

® HÅKON KUNØE — AAGE PEDERSEN — TLF. VARDE (052) *2 15 99 *

**ROTTER
 eller
 MUS ?**

PRÆPARATER

Ratin, Virginiavej 7, Kbh. P Tlf. (01) 34 3880

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse

Telf Herning (071 1) 3733 (fl lin.)

Kontortid:
 Mandag-Torsdag 10-12,30 og 14-17
 Fredag tillige 18,30-19,30
 Lørdag 10-12,30

Røde drænrør

fra 2"—12" have altid på lager

Forlang tilbud

„SOFIENLUND“
TEGLVÆRK

Telefon Ulstrup (0621) 10

Betonvarer og Iso-dæk
 Lecablokke og -mursten
 Mørtel, sten og grus

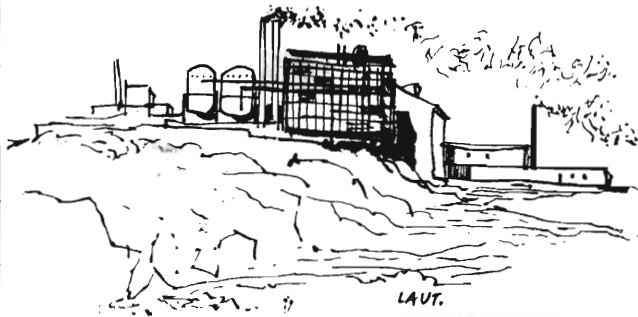
A/S MARIUS ØDUM

Randers, telefon (064) 20400

Betonvarer
 efter Ingeniørforeningens normer

PALUDANS Planteskole A/S KLARSKOV

Skovplanter, allétræer,
 hæk- og hegnplanter
 Forlang prislister
 Telf. Klarskov (03 782) 9

*Portland-Cement
til
mange
formål-*

PORTLAND-CEMENT

opfylder rigeligt normkravene. Høj konstant kvalitet - benyttes overalt til betonarbejder, hvor ikke særlige grunde taler for en specialcement.

RAPID-CEMENT

- den hurtighærdnende Portland-cement til betonarbejder, der skal være hurtigt færdige, til betonvarer og til støbning i koldt vejr.

SUPER-RAPID-CEMENT

- den ekstra hurtigt hærdnende Portland-cement til betonarbejder, der haster, til støbning i koldt vejr, til præfabrikation og forspændt beton.

Trekanten - Deres kvalitetsgaranti

AS DANSK CEMENT CENTRAL

■ AKTIESELSKABET AALBORG PORTLAND - CEMENT - FABRIK ■
KØBENHAVN V. DANMARK

Klit

FORHANDLERE OVER HELE LANDET

MODERNE DATABEHANDLING

hos Hedeselskabet

Vi har netop leveret til Hedeselskabet
den ideelle løsning for bogholderier,
der ønsker såvel synlige kontokort
som lynhurtig databehandling.

Vi har en bogholderimaskine
til ethvert formål — så tal med os
uanset Deres bogholderis størrelse.

REGNSKABS AUTOMATION A/S

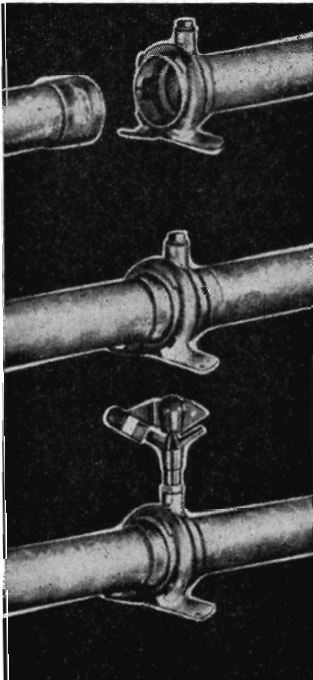
Bernstorffsgade 23 . København V Telefon (01) 14 28 33

Afd.: Store Torv 16 . Aarhus C Telefon (061) 3 51 22

A/S **Wright, Thomsen & Kier**

Aalborg — Aarhus — København

Spildevandsrensplanlægning og Pumpestationer.

VANDINGSANLÆG

Illustrationerne viser det nye GAMMA-rør med den „hurtige“ stikkobling.

S. C. SØRENSEN A/S

Randers

(064) 2 11 11

Aalborg

(081) 3 25 00

Odense

(09) 11 97 11

København

(0179) Sø 85 01

Aarhus

(061) 3 10 11

Herning

(0711) 47 00

1 motor - 99 kombinationer!

Her ser De
et lille udsnit af
kombinationsmulighederne

GUTBROD
terra-program

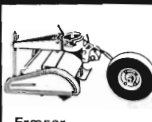
Fræser
m/hyppelov

Vendeplov

Mejeværk

Fræser
m/dækskærme

Fejemaskine

Sprøjteanlæg

Sæt GUTBROD til hvad som helst i have, plantage og på mark. Det omfattende kultivator-system rummer altid en løsning, der er både tids- og arbejdsbesparende. Den 4 HK store 2-takts grundmotor kobles med to enkle greb til et alsidigt udvalg af have- og markredskaber, f. eks. jordfræsere, slåmaskiner, kultivatorer, harver, sprøjteudstyr og såmaskiner.

GUTBROD kultivator-system er en økonomisk investering, fordi De kun skal betale for motor-kraften én gang - og kan supplere op med redskaber efterhånden.

Har De behov for en mindre maskine, kan vi tilbyde Dem Gutbrod havefræser til kun kr. 1.350,-.

Indsend kuponen og forlang demonstration eller brochure. Forhandlere over hele landet.

Generalagent

KUPON

Jeg ønsker:

Terra-program demonstreret brochure

Gutbrod havefræser demonstreret brochure

Navn

Adresse

Telf.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 11

10. septbr. 1964

85. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 70 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktør: H a r. S k o d s h ø j. Redaktionsudvalg: Afdelingschef, skovrider B. Steenstrup (formand), afdelingschef N. Venov og distriktsbestyrer J. Alsted. Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

Indhold: Hedeselskabets årsmøde. — Hedebruget. — De samvirk. Plantningsforeninger. — Dødsfald. — Vestjyllands Mergelforsyning. *Afl. til Postvæsenet 7. sept.*

Forsiden: Annonce for Stjerne Plastrør fra A/S Dansk Rørindustri, Fredericia. P. V. C.-plastrør med faste muffe, der samles ved indstikning — lette og bøjelige — kan samles over jorden, derfor smalle grøfter.

Hedeselskabets årsmøde

Hedeselskabets repræsentantskabsmøde afholdtes den 23. juni på Teaterhotellet i Sønderborg i overværelse af et meget stort antal gæster. Kun få af repræsentanterne havde meldt forfald.

Efter at den traditionelle telegrafiske hilsen var sendt til selskabets protektor, Kong Frederik den 9., indledede hofjægermester A. O l u f s e n, Quistrup, med smukke mindeord om kammerherre Chr. D. Lüttichau, skovrider Axel Thyssen, afdelingschef Frode Ebert og civilingeniør B. S. Andersen. Forsamlingen gav tilslutning til mindeordene ved at rejse sig.

Derefter bød formanden velkommen til de i fjor indvalgte nye medlemmer af repræsentantskabet: Godsejer H. H. Lüttichau, Tjele, folketingsmand Chr. Thomsen, Viborg, direktør Finn Thøgersen, København, og direktør Albert Jørgensen, København.

Direktør Fr. Heick aflagde derefter årsberetningen, således som den har været offentliggjort i de foregående numre af Hedeselskabets Tidsskrift. Indledende gav direktøren først udtryk for de følelser, der måtte besjæle alle danske, der samledes i Sønderborg i hundredåret for 1864.

Beretningen hilstes med varmt bifald og gav anledning til en række indlæg.

FORHANDLINGEN

indledes af godsejer A. O l u f s e n, der takkede for den indholds-
rige og stærkt aktuelt prægede beretning.

Direktør F i n n T h ø g e r s e n takkede for valget til repræ-
sentantskabet. Beretningen havde omtalt rationaliseringen af ar-
bejdet indenfor skovbruget. Selv om en beretning er på vej om
gødskningsforsøgene indenfor skovbruget, så havde det været meget
interessant allerede nu at have hørt noget om, hvor langt man er
fremme, navnlig på grund af at man både fra Tyskland og det øv-
rige Norden hører så meget om disse nye tanker.

Taleren var også interesseret i at få noget at vide om Hede-
selskabets politik, når det drejer sig om oprettelse af kalknings-
selskaber, hvor det jo hyppigt er entreprenører, der tager initiativet.

Fhv. folketingsmand L a u s t N ø r s k o v var glad for den for-
trinlige beretning. Oplysningerne om omlægningen af læplantnings-
arbejdet og det flyvende korps kan vi vist være godt tilfreds med.
Hedeselskabet fortjener tak for sin indsats for læplantningen, men
også med hensyn til arbejdet for afvanding har Hedeselskabet valgt
den rigtige linie, hvad bl. a. Skjernå-projektet har vist, og nu erfarer
jeg, at der er et nyt projekt for uddybning af Skalsåen fremme, efter
at egnen har nydt goderne af afvandingen, der blev udført i 1904—
05, i ca. 60 år. Igen er det Hedeselskabet, der arbejder med det nye
projekt.

På alle områder er der stadig store opgaver for Hedeselskabet.
Det bekymrer mig, at staten har nedskåret tilskuddet til plantnings-
opgaverne, særlig fordi der står så store opgaver for med bl. a. for-
nyelse af de gamle hegn. Staten må ikke blive for karrig på dette
område, de penge kommer igen med store renter. En gammel mand
som jeg vil bringe Hedeselskabet min tak for de mange års sam-
fundstjenende arbejde og ønske held og lykke for fremtiden.

A. O l u f s e n: Tak for Nørskovs udtalelser, det er mænd som
han, der har været med til at bære Hedeselskabets arbejde og ind-
sats frem.

Gårdejer G r o s e n: Skovgødskningen har den største interesse
for os alle, og vi er interesserede i, at Hedeselskabet arbejder videre
med forsøgene. Det ville også være en opgave at sætte et arbejde ind
for bekæmpelsen af rodsvampeødelæggelserne i skovene.

Folketingsmand D a m s g a a r d tog årsberetningens oplysning-
er om den kritik, Erhvervsrådet for Gartneri og Frugtavl havde rejst
omkring Hedeselskabets planteskolevirksomhed, til udgangspunkt, og
idet han citerede forskellige udtryk, som Erhvervsudvalget havde
anvendt i en rundskrivelse om samme sag til regering og folketing,
udtalte han ønsket om, at Hedeselskabet så stærkt som muligt til-

bageviste denne klage. Offentligheden bør have en fyldig redegørelse, og klagen bør afvises.

Godsejer A. P o n t o p p i d a n takkede for oplysningerne, der understregede, at man ikke kunne laste pionererne, fordi de i sin tid i så udstrakt grad havde anvendt bjergfyv. Der anvendes nu meget skovfyv, men kan det være rigtigt? Er Trametes ikke også farligt her?

Direktør J o h s. l a C o u r: Selv om jeg også er højt oppe i årene, glæder det mig stadig at høre nyt. Var det ikke muligt at få holdt medlemsmøder i distrikterne og fortalt om, hvad der laves?

Direktør N i e l s B a s s e fandt, at det var en god måde, beretningen blev aflagt på. Det gælder om at følge med udviklingen. Grundforbedringsloven af 1933 og landvindingsloven medførte en vældig udvikling, der væsentlig formidledes af Hedeselskabet. Formålet var at øge produktionen og beskæftigelsen, og de to love har givet landbruget en uundværlig produktionskraft, som samfundet må takke for. På baggrund af, at igangsættelsen af andre arbejder har været stærkt hæmmet, er der grund til glæde over, Skjernåsaen blev fremmet. Den slags arbejder må have samfundets bevågenhed, fordi det er af overordentlig vigtighed, at jordens produktionskraft er i orden.

Jeg er ikke helt enig med direktør Heick, når han i sin beretning antydede, at en del for ringe hedejord er opdyrket. Måske er der sket fejl, men der leves et lykkeligt liv i hedeegnene, og gennemsnitsproduktionen er her på højde med det øvrige land og ikke mindst i disse år med den høje nedbør. Vi blev engang kritiseret for at opdyrke den magre jord, medens der var god jord nok; der blev talt om »et forkrøblet liv« på sandjorden, men hvordan ville vi være stillet, hvis vi ikke havde haft de mere end 25.000 nybyggerhjem på heden, dem skal samfundet være taknemlig for. Det er ikke mange år siden, »Københavnnerheden« blev kasseret til opdyrkning, alligevel blev den opdyrket, og i 1963 avledes der gennemsnitlig 27 fold korn og 200 td. kartofler her, — det viser altsammen, at vi ikke skal være bange for at dyrke sandjorden. I det store og hele er der ved landvinding og grundforbedring udført et arbejde af umådelig betydning, og det må ikke høre op, selv om det snart er slut med den egentlige hedeopdyrkning, men staten må også forstå, at det kræver statens interesse og støtte.

Afdelingschef, skovrider B. S t e e n s t r u p besvarede direktør Finn Thøgersens og gårdejer Johs. Grosens spørgsmål om skovgødskningen. Han fandt det ganske naturligt, at man undrede sig over, at man ikke anvendte kunstgødning i større udstrækning i skovbruget,

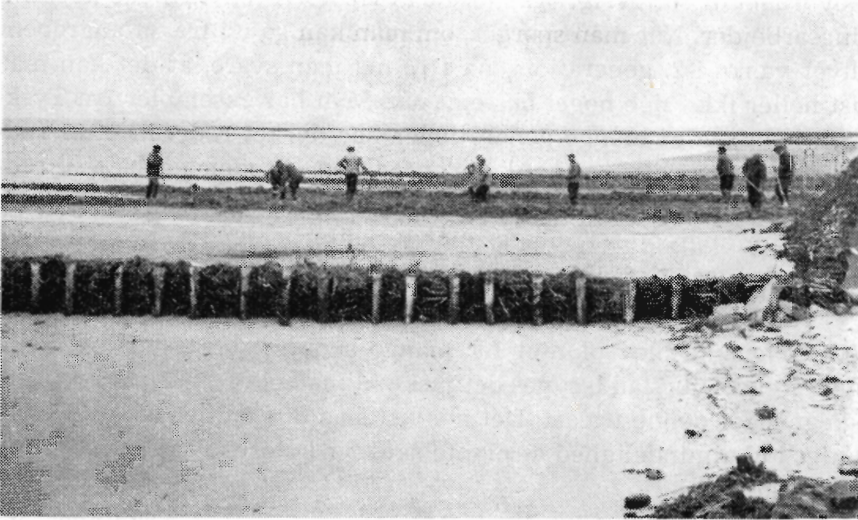
Under repræsentantskabets udflugt til de tyske digebygningsarbejere mellem Husum og den danske grænse gjordes ophold ved det 8 km lange nye dige udenom Bongsiel-køgen. Ved den store sluse „Schlüttsiel“, hvorfra der er forbindelse til Halligerne og Amrum, fortalte digebygmester Fink om forholdene. Gennem slusen her afvandes 72.000 ha. Hele systemets udførelse har kostet 33 millioner D. M. og er fuldført i tiden fra 1957. På billedet ses herr Fink til venstre, midt i billedet vil genkendes bl. a. direktør Fr.

Heick og stiftamtmand Pinholt, Haderslev, og længst til højre borgmester J. J. Paulsen, Tønder.

når man dog i landbruget kunne henvise til meget afgørende resultater for produktionen.

Principielt er der den forskel, at man i landbruget hvert år fjerner de mineralske stoffer sammen med afgrøderne, mens dette ikke i samme grad finder sted i skovbruget. Alligevel er det naturligt at stille spørgsmål om nytten af gødsning i skoven, sådan som det nu gøres ved de igangværende forsøg. Man kan vist sige, at man i skovbruget anvender eller overvejer at anvende kunstgødning af to forskellige årsager. For det første ønsker vi at blive klar over, om man ved gennemført og hensigtsmæssig gødsning kan få kulturerne bedre startet, hvor konkurrencen med den naturlige vegetation f. eks. er særlig hård. Det ser ud til, at vi kan nå en hel del i så henseende, men det kan være vanskeligt at få præcise svar på, om den investering, som vi placerer i kunstgødning i en bevoksnings første leveår, virkelig også lønner sig, idet man må gøre sig klart, at der kan gå 30—40 år, inden virkningen begynder at give sig udslag i en salgbare produktion af ved.

En række i de senere år af professor Carl Mar: Møller gennem-

Umiddelbart nord for sluseudløbet ved Schlüttsiel udføres indledende grøblingsarbejder og opsætning af faskiner (danske) på tværs af diget. Arbejdet udføres som håndarbejde. I baggrunden skimtes de nye rammeinddigninger til nye koge i vadehavet uden for diget.

førte gødningsundersøgelser og parallelle forsøg i vore nabolande vil forhåbentlig inden længe give os en klar besked på, om det er økonomisk fordelagtigt at gøde i mellemaldrende bevoksninger, hvor der i form af en øget produktion kan være håb om at få de til kunstgødning anvendte penge tilbage i løbet af en kort årrække.

Der kan være grund til også her at nævne det forhold, at der ved dybdepløjning og gødningstilførsel i betydelig dybde synes at blive tale om et større og bedre rodområde at udnytte for planterne. Derved kan man forbedre vandøkonomien og gøre sig håb om en forøget vækst.

I løbet af kort tid vil forhåbentlig professor Carl Mar: Møllers beretning om gødningsforsøgene foreligge, og så må vi overveje, om de viser sådanne udslag for gødningstilførsel, at vi tør anbefale plantageejerne i al almindelighed at tilføre kunstgødning til deres skovarealer i større udstrækning end hidtil.

I tilknytning til bemærkningerne om rodsvampangrebene fremhævede skovrider Steenstrup, at dr. Yde-Andersens disputats anviste visse muligheder for at formindske skaderne, men vi må alligevel konstatere, at selv om der verden over i de senere år er ofret umådelige beløb for at søge midler mod *Trametes*-angreb, så ved vi endnu for lidt. Vi kommer dog målet nærmere og nærmere, bl. a. ved vi nu, at der er tale om en konkurrence i naturen mellem forskellige svampearter, således at der måske er en mulighed for ad den vej at få faren for angreb formindsket. Det er et uhyre vigtigt problem for

skovbruget og for øvrigt også for de af Hedeselskabet ledede læplantningsarbejder. Når man spørger, om man kan gå ud fra, at angrebene bliver værre i 2. generation end i 1., må man svare, at det kan man vist heller ikke sige noget bestemt om. Man har eksempler fra Tyskland, hvor man i mange generationer har dyrket rødgran efter rødgran uden tilsyneladende at have øget faren for ødelæggelse ved rådsvampe. Sikkert synes det, at trævækst i almindelighed er mest modtagelig for angreb af *Trametes*, når vækstforholdene som følge af en eller anden grund, f. eks. vandmangel, er mindre tilfredsstillende.

Til godsejer Pontoppidan svarede Steenstrup, at der i almindelighed i dag ikke blev plantet for mange skovfyr; bortset fra enkelte egne, f. eks. Djursland, synes det jyske klima heller ikke at være særlig egnet for denne træart. Det må vist slås fast, at det ikke vil være rigtigt i al almindelighed at plante skovfyr i større udstrækning i de midtjyske egne.

Med hensyn til folketingsmand Damsgaards bemærkninger om angrebet på Hedeselskabets planteskoler udtalte skovrider Steenstrup forundring over angrebets form. Hedeselskabet har altid haft et godt samarbejde med planteskolerne, et samarbejde som utvivlsomt er kommet begge parter til gode.

Da der under besættelsen skulle bruges et meget stort antal planter, adskillige millioner mere end det hidtidige normale forbrug, måtte hedeselskabet udvide sit planteskoleareal. Dette nødvendiggjordes af de store plantage- og læplantningsarbejder, der blev iværksat, og Hedeselskabet fik fra starten at vide, at vi måtte tage ansvaret for, at de nødvendige planter, bl. a. til de store beskæftigelsesarbejder, ville være til stede. Derfor startede vi centralplanteskolen, og indtil for få år siden blev hele produktionen fra såvel Hedeselskabets planteskoler som fra private forstplanteskoler afsat uden vanskelighed. Nu synes det at gå den anden vej. Der er flere planteskoler, bl. a. et stort antal ganske små planteskoler, og den samlede kapacitet er steget kolossalt som følge af det stærkt stigende forbrug af skovplanter i de sidste årtier.

Uden at gå i detaljer med hensyn til den foreliggende klage må jeg som ansvarlig leder af Hedeselskabets plantningsvirksomhed sige, at vi ikke har kunnet disponere på nogen anden måde, og at jeg fortsat vil finde det nødvendigt til en vis grad at have hånd i hanke med såvel produktion som prisudvikling. Hvis vi på tilfredsstillende måde skal føre de igangværende plantningsarbejder videre.

Den kritik, der er rejst, skyder efter min mening langt over målet — der findes i angrebet grove beskyldninger, og jeg skal tilføje, at jeg har meget svært ved at forstå, at vore gamle udmærkede

WESERHÜTTE

gravemaskinerne kan leveres som universal-gravemaskiner i 7 forskellige størrelser med en krankapacitet fra 3,5 til 30 t og en motorydelse fra 25 til 260 HK. Der er kraft bag navnet Weserhütte-gennemført kvalitet til mindste detalje.

Forlang tilbud og prospekt.

KRAFT OG TEKNIK PÅ LARVEFØDDER

PM 12

PM 12 gravemaskinen leveres med slæbeskovi, grab, højdeske, dybdeske og comb. h. og d. ske. Larveføddernes bæreeareal er så stort, at maskinen kan arbejde selv på ret blød bund. Motoren er normalt en 30 HK. LISTER dieselmotor.

Forlang tilbud og prospekt

PEDERSHAAB MASKINFABRIK A/S

BRØNDERSLEV, tlf. (00881) 450

AALBORG, tlf. (081) 2 74 55

AARHUS, tlf. (061) 3 14 00

KBHVN., HERLEV, tlf. (01) 94 70 66

Besøg vor stand nr. 3102/3103 på Håndværker- og industrimessen i Herning i dagene 3.-13. september

Rydningssaven med verdensry...

COMPANION

Rydningssaven i ny forbedret udgave giver Dem mulighed for at rationalisere arbejdet og nedsætte omkostningerne ganske betydeligt ved:

- Busk- og kratrydning.
- Udtynding.
- Opkvistning i gran.
- Fældning af bjerglyr og juletræer.
- Græsklipning i kulturer m. m.

COMPANION er en speciel fremstillet rydningssav af svensk fabrikat, der trods sin robuste men enkle konstruktion, er den letteste og billigste rydningssav på markedet.

Vi kommer gerne og demonstrere overalt i Danmark.

Forst- og Jagthuset

GL. KONGEVEJ 119
KØBENHAVN V.
TELEFON HILDA 3030

Jagt- og skovbrugskatalog tilsender gratis.

Dansk Plantageforsikringsforening

Det gensidige forsikringsselskab

tegner forsikring for *genplantningsværdien* for nåletræsplantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for alle 1 kr. pr. ha.

Arlig præmie og maksimumstatning:

50 øre pr. ha	700 kr
75 » » »	1050 »
1 kr » »	1400 «

Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR
I VIBORG
Telefon 1340

Forsikringsaktieselskabet National

tegner forsikring for *træmasseværdien* i nåletræsplantager overalt i Danmark — den nødvendige supplerende forsikring for træmassens stadig voksende værdier

Alle oplysninger fås hos Nationals hovedagenturer, samtlige inspektorater eller ved direkte henvendelse til

HOVEDKONTORET,
Forsikringshuset,
Holmens Kanal 22,
KØBENHAVN K.
Telf. nr. C. 7565.

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer
en gros
Bogtrykkeri
Kontorforsyning

Set. Mathiasgade 31—33
Telefon Viborg (0761) 802—803

HOLSTEBRO BETONVARE FABRIK ^{v/ Anton Madsen}

Holstebro Telf. (0741) 3

Alt i betonvarer
indenfor
Dansk Ingeniørforenings
Normer

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

forbindelser i jyske planteskoleejer kredse står bagved angrebet i den form, det har fået.

A. O l u f s e n: Når krisen i fjor opstod omkring planteforbruget, skyldes det i første omgang, at de bevillende myndigheder ændrede bevillingspraksis.

Gårdejer K. S t ø v r i n g fandt det en skuffelse, at en ny lov om grundforbedring ikke nåede frem til behandling. Der er aldrig skabt så store værdier for så små penge som hidtil efter den gamle grundforbedringslov. Den manuelle arbejdskraft kan vi ikke vente at beholde, så teknikens hjælpemidler må indarbejdes i den fremtidige lovgivning. Det har vist sig at være frygtelig farligt med de hidtil gennemførte arbejdsstop om sommeren, det medfører, at de trænede folk, ja, selv formændene forlader et så ustabilt arbejde, og så kommer de aldrig tilbage, fordi de kan få stabilt arbejde nok. Glider grundforbedringsarbejdet andre steder hen, er der grund til bekymring, bl. a. særligt med hensyn til den nødvendige kvalitetskontrol. Det kan blive et tungt ansvar for de bevillende myndigheder.

Taleren efterlyste nyheder om anvendelse af plastrør til dræning og erklærede sig uenig med direktør Heick i dennes syn på dambrugene. Dambrugene må aldrig blive et monopol, der drives på landbrugets bekostning, hvor stor indtjening, erhvervet end har.

De militære olieledninger ned igennem landet volder mange landmænd vanskeligheder. Omkring dem må der ikke drænes uden særlig tilladelse. Dybdebehandling af jorden kan ikke gennemføres, når rørene kun ligger i 90 cm dybde, og der er tillige særlige vanskeligheder, hvor rørene er ført igennem lavbundsarealer.

Folketingsmand C h r. T h o m s e n mente, at diskussionen om planteskolerne var kommet ind på et sidespor. Det, det drejer sig om, er handelen på det frie marked, og ikke om Hedeselskabet har ret til at producere planter. Man må se at komme til rette, og det skulle ikke være noget uløseligt spørgsmål, når der er god vilje til stede.

Direktør F r. H e i c k: (til direktør Thøgersen) Mergelloven giver mergel- og kalkselskaberne mulighed for at financiere medlemmernes køb af mergel og kalk gennem lån i Nationalbanken.

Disse lån ydes mod fortrinspanteret til de enkelte modtagere under medvirken af en landvæsensret, når det overfor denne ret er godtgjort, at den pågældende kalknings nytteværdi overstiger omkostningerne.

Landbruget har her en mulighed for at få deres jorders kalktilstand bragt i orden uden hensyn til modtagerens øjeblikkelige likviditet. Udviklingen går imidlertid i den retning, at jordernes kalk-

tilstand holdes i orden ved kontinuerlig vedligeholdelseskalkning, og derfor er kalk- og mergelselskabernes andel i den samlede kalkforsyning aftagende.

Hedeselskabet overlader til landbruget selv at afgøre, på hvad måde man ønsker at løse kalkningsproblemet, men så længe vi har en mergellov, er det Hedeselskabets selvfølgelige opgave at bistå ved denne lovs administration.

(Til direktør Basse): Jeg tror ikke, at vi i grunden er uenige om opdyrkningen af hedejord. Det er sikkert relativt få sandjordsejendomme, der kan være tale om at afgive til tilplantning.

Der veksledes endnu nogle få bemærkninger, bl. a. havde gods-ejer H. H. Lüttichau ordet for at takke for valget.

Beretningen godkendtes enstemmigt.

Derefter forelagdes regnskab og budget, der godkendtes uden kommentarer.

Skovrider Sven Larsen, Tolne, afsluttede derefter formiddagsmødet med et foredrag om rationaliseringen af arbejdet i plantagerne.

I det lukkede eftermiddagsmøde indvalgtes godsejer A. Olufsen i bestyrelsen i stedet for afdøde kammerherre Lüttichau, og som formand for repræsentantskabet valgtes derefter hofjægermester C h r. M o u r i e r - P e t e r s e n. Ved dette valg indtræder han samtidig som medlem af Hedeselskabets bestyrelse. Til nyt medlem af bestyrelsen valgtes folketingsmand J. F o g e d.

Til repræsentantskabet genvalgtes gårdejer H a n s M. J e n s e n, Højerup, og som næstformand for repræsentantskabet nyvalgtes godsejer A. P o n t o p p i d a n.

Som medlemmer af kasse- og regnskabsudvalget genvalgtes gårdejer A n d e r s A n d e r s e n, Morsbøl, og nyvalgtes folketingsmand K r. D a m s g a a r d.

Det overlodes til bestyrelsen at afgøre, om årsmødet i 1965 skal afholdes i Grindsted eller i Varde.

Efter årsmødets afslutning var der arrangeret en udflugt til Dybbøl. Dagen sluttede med festmiddag på »Sønderborghus«.

— — —

For første gang i Hedeselskabets historie gik andendagens udflugt udenfor landets grænse, idet turen gik til marskegnene mellem Bredsted og den danske grænse. I tre rutebiler kørtes over grænsen ved Padborg til Bredsted og siden til gårdejer Anders Adzersens gård i Søncke-Nissens Koog og derfra videre gennem de mange forskellige marskinddelinger og kooge med en interessant køretur på Bongsiel-koogens yderdige med vadehavet på den vestlige side og det 700 ha store opstuvningsbassin på den indvendige side af diget.

Ved sluserne ved Schlüttsiel var der foredrag af Baumeister F i n k, og ved den fornøjelige åle-frokost i den gamle Bongsiel kro talte bl. a. direktøren for det tyske digebyggeri, herr P u l s.

Under den følgende gennemkørsel af egnene op mod den danske grænse lededes turen af dr. T h o r m e y e r fra det tyske »Program Nord«. Han havde fordelt en glimrende redegørelse med kortmateriale for hele turen — på dansk — til alle deltagerne, således at de under gennemkørselen havde lejlighed til at orientere sig om forholdene. Et ekstra indslag blev et ophold ved et tysk dræningsarbejde, hvor man så en demonstration af mekanisk grøftegravning og nedlægning af plastrør.

Afslutningen fandt sted ved et kaffebord på Padborghus, hvor formanden, hofjægerm. Olufsen, takkede for turen, en tak, der navnlig rettedes til de tyske embedsmænd, der havde vist så stor hjælp-somhed. Ved kaffebordet talte landråd, dr. C l a u s P e d e r s e n, Niebøll, der gav en usædvanlig interessant og god redegørelse for alt, hvad »Program Nord«s indsats omfattede. Bemærkelsesværdige var hans varme udtalelser og håb om et gensidigt samarbejde tværs over grænsen. Også dr. Thormeyer talte om »Program Nord«s indsats, idet han supplerede den tidligere omtalte redegørelse med en mængde interessante og saglige oplysninger.

HEDEBRUGET

*Hedebrugets formand,
folketingsmand J. E. Foged.*

For nogle år siden meddelte landbrugsministeriet, at Hedebruget ikke måtte regne med at kunne opretholde det daværende tilskud, og i overensstemmelse hermed blev tilskudet skåret stærkt ned i de følgende år, skønt Hedebruget meget stærkt stadig har gjort

gældende, at nedskæringen burde aftrappes i takt med tilbagegangen i opdyrkningen, idet man måtte forudse, at der kun var et begrænset åremål tilbage, inden det var slut med opdyrkningen. For 1963—64 var Hedebrugets samlede statstilskud 180.000 kr., og for indeværende regnskabsår er det skåret ned til 120.000 kr.

På Hedebrugets store generalforsamling i Ringkøbing den 25. juli gav dette anledning til nogle kommentarer. Formanden for Hedebruget, folketingsmand J. F o g e d o m t a l t e, at af de formentlig ca. 75.000 ha hede, der er tilbage, kan det ventes, at 30—40.000 ha vil blive bragt under kultur, og tilføjede derpå:

»Vi accepterer, at Hedebruget med tiden skal afvikles, men det må ikke ske hurtigere, end rimeligt er. Enhver hedeopdyrker må kunne regne med at få de hidtidige 110 kr. i tilskud pr. ha. Samfundet må ikke være karrigere på dette område end tidligere. Med de moderne hjælpemidler, den tekniske udvikling byder på, skal opdyrkningen nok gå hurtigt. Grundlaget for en høj levestandard er såvel landbrug som industri, og en produktionsstigning i landbruget kan ikke undværes.

På grund af den foretagne nedsættelse af statstilskuddet har det ikke været muligt i de senere år at yde et opdyrkningstilskud på 110 kr. pr. ha til hele det nyopdyrkede, tilskudsberettigede areal. Hedebruget vil dog »opsamle« de arealer, der ikke har fået tilskud — i år drejer det sig om 400 ha — i håb om, at næste års bevilling vil blive af en sådan størrelsesorden, at alle hedeopdyrkere, der påtager sig en så samfundsværdifuld opgave som at opdyrke uproduktiv jord, som minimum kan regne med en så beskeden honnør — som 110 kr. pr. ha — fra samfundets side.

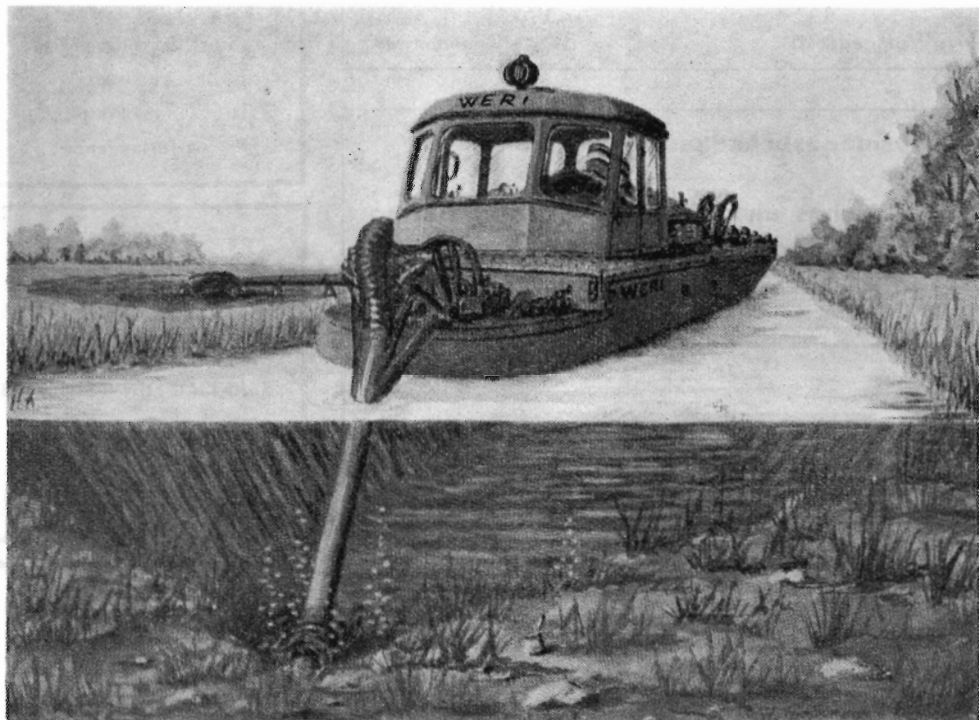
Det tjener vel intet formål at drage sammenligning mellem andre, forskellige tilskud fra staten, men det føles lidt bittert, at netop en sådan produktiv indsats som hedeopdyrkning ikke nyder større bevågenhed hos de bevilgende myndigheder. Måske endnu mere bittert, fordi der stedse føres stor tale om velvilje overfor egnsudvikling. Det er tilsyneladende glemt, at grundlaget for den allerede foretagne egnsudvikling i de vestjyske egne — ene og alene — skyldes tidligere tiders opdyrknings og de deraf følgende dannelser af små samfund, der igen danner grundlag for — på sine steder — nye, store industrisamfund.

Hedebruget anmoder derfor indtrængende om samme økonomiske støtte som tidligere — reguleret i takt med opdyrkningens naturlige tilendebringelse.«

Hedebrugets generalforsamling havde i øvrigt samlet omkring 250 deltagere, da formanden bød velkommen. Indledningsvis udtalte

- W E R I -

OPRENSNINGSAGGREGAT
OG
SLAMSUGER

MED **WERI** KAN DE NEMT LØSE ALLE OPGAVER
VED RENSNING AF SØER - VANDLØB
OG KANALER

- ★ NEM TRANSPORT
- ★ STOR YDELSE
- ★ SMÅ DIMENSIONER

WERI

KAN BESES PÅ
HERNING-MESSEN
3.-13. SEPT. 1964

A/s **C. H. CLAUSEN - BROAGER**

TELF. 044 - 411 11 - 269*

SILKEBORG BANK

AKTIEKAPITAL 2.250.000 RESERVER 6.605.000

20 inden- og udenbys afdelinger

Husmandshypotekforeningen

Nørre Voldgade 16

København K

Husmandsbrandkassen for Danmark

Husmændenes ulykkes- og ansvarsforsikring

Nørre Voldgade 16

København K

HANDELSBANKEN

- altid med i billedet

Sct. Mathiasgade 52 · VIBORG, Telf. 1500

Drænrør
Mursten
Tagsten
Romadæk

Anebjerg Teglværk Hering Teglværk
Bjødstrup Teglværk I/S Højris Teglværk A S
Bøgild Teglværk Lynghøjs Teglværk
Feldborg Teglværk Lysbro Teglværk
De forenede Tegl- Paarup Teglværk
værker A/S Vinderslevgaard Teglværk
Gjern Teglværk Visgaard Teglværk

TEGLVÆRKERNES SALGSKONTOR
SILKEBORG, a.m.b.a Torvet 14. Tlf. (0681) 1200

TLF. 2 01 01

TLF. 3 40 40

Stort, farveillustreret
katalog
sendes gratis
på forlangende

Hellestrup Planteskole

(Ejer: Gosch Tændstikfabr. A/S)

Sorø Tlf. Fulby (03 608) 133

*Specialplanteskole
for Hybridasp*

Bjerringbro Cementvare- fabrik

ved Th. Petersen

Telefon (076 1) Bjerringbro 111

Alle \triangle mærkede rør
imprægnerede og
uimprægnerede

Stort lager
Alltid leveringsdygtig

Stenvad Cementstøberi

Telf. (063) Stenvad 6
Arnold Westmark

Alle \triangle mærkede rør føres
ALTID LEVERINGSDYGTIG

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor Ølgod . Telf. 58 og 458

Jens Foged mindeord om kammerherre Chr. D. Lüttichau, Tjele, og gårdejer N. Bennedsen Hansen, Grindsted, der begge havde været virksomme medlemmer af hovedbestyrelsen. Formanden mindedes ligeledes med tak de afdøde lokalforeningsformænd Knud Knudsen, Aal, N. Chr. Poulsen, Grindsted, og Jørgen P. Sørensen, Vrads.

I anledning af at kontorbestyrer B. Davidsen ikke kunne være tilstede på grund af følgerne af en alvorlig bilulykke, sendtes der ham en blomsterhilsen, og i hans sted aflagde A Clemmensen, Ilskov, regnskabet, der balancerede med 235.479 kr.

Beretning, regnskab og budget godkendtes, og til bestyrelsen genvalgte gårdejer Chr. Pedersen, Henne, direktør N. Basse, Viborg, gårdejer Carl Andersen, Trindbjerg, fhv. gårdejer Laurits Stigsen, Skærbæk, medens sognerådsformand Anders Chr. Andersen, Grindsted, nyvalgte. Hedeselskabet har indvalgt dir. F. Heick som Hedeselskabets repræsentant i bestyrelsen.

Efter opfordring af formanden overrakte foreningens æresmedlem, Laust Nørskov, derefter Hedebrugets sølvbæger til følgende, der havde været lokalforeningsformænd i 25 år:

Christen Larsen, Faster lokalforening,
Ejner Christensen, Frederiks lokalforening,
Peder Steffen Pedersen, Hodde lokalforening,
Andreas Sørensen, Kollerup lokalforening,
Søren Larsen, Kvong lokalforening,
Regnar Stensgaard, Stenild lokalforening, og
Th. Møller Nørgaard, Thorup-Klim-Fjordholme lokalf.

Desuden hædredes Magda og Peder Simonsen, Herup, Sevel, Petre og Laurits Stigsen, Skærbæk, med et sølvbæger for midler fra I. Krøiers legat — et lignende sølvbæger var i foråret tildelt Sine Hareskov, Hareskov ved Kibæk.

Til slut uddelte direktør Fr. Heick, Hedeselskabets sølvbæger til:

Kathrine og Hans Peder Hansen, Dybvadsrække, Grindsted lokalforening, Klara Emilie og Kristian Erik Kristensen, Hinum, Grindsted lokalforening, Kirstine og Sofus M. Ibsen, Gestlunde, Faaborg lokalforening. Anna og Kristian Peder Kristiansen, Tarp pr. Sdr. Felding, har ved en fest i hjemmet tidligere på året fået tildelt sølvbægeret.

I forbindelse med uddelingen af sølvbægerne kommenterede dir. Heick også nedskæringen af tilskud, som han fandt ganske uberettiget, bl. a. under henvisning til, at værdien af de 110 kr. i tilskud

idag pr. ha slet ikke staar i forhold til, hvad de 110 kr. betød blot for en halv snes år siden.

Under afgivelsen af beretningen havde J. Foged omtalt Hedebrugets forsøgsarbejde, hvorfra der kunne ventes afgivet en samlet beretning, når konsulent Davidsen blev rask nok til at fuldføre den. Samtidig benyttede formanden lejligheden til at understrege betydningen af forsøgsarbejdet og påny at udtale en tak for den 5-årige bevilling til nye forsøg, som Jydsk Landvinding havde stillet til rådighed.

I anledning af at forsøgsudvalget havde skiftet formand, og forstander Dam Koføed var blevet formand efter direktør Niels Basse, der havde ønsket at nedlægge hvervet, fik direktør Niels Basse ordet for en redegørelse for linierne i dette arbejde, som i starten havde været at skabe vejledende forsøg for nyopdyrkning, men nu var udvidet til også at gælde vejledning for den rette behandling af allerede opdyrket jord, f. eks. ved dybpløjning og intensiveret jordblanding.

Direktør Basse tog i øvrigt også stærk afstand fra tilskudets nedskæring, idet han mindede om, hvorledes det gang på gang var dokumenteret, at hedeopdyrkingen årligt afkastede skatter til staten, der oversteg, hvad der i alt havde været udbetalt hedeopdyrkerne i tilskud.

Hedebruget slutter året med 5139 aktive medlemmer, en mindre tilbagegang fra året før. Der er i 1963—64 fordelt 101.429 kr. i opdyrkingstilskud og 24.399 kr. i nybyggertilskud efter henholdsvis 359 og 116 ansøgninger. De lokalforeninger, der har modtaget størst tilskud, er: Haderup 5957 kr., Thorup-Klim-Fjerritslev 5717 kr., Heinsvig 5381 kr., Thorsted 4265 kr., Grove 3118 kr., Hjardemål 3113 kr., Vorbasse 2929 kr. og Skærbæk 2685 kr.

De samvirk. Plantningsforeninger

Fra årsmødet i Silkeborg

Som sædvanligt havde Plantningsforeningernes årsmøde også i år samlet meget stor tilslutning, da landsformanden, gårdejer J o h s. C a l l ø, Bevtoft, åbnede mødet i Silkeborg den 30. maj.

Indledende udtaltes smukke mindeord om afdøde skovrider A. Thyssen, Ebeltoft, og kammerherre Chr. D. Lüttichau, Tjele. Forsamlingen hylkede mindet om de to mænd ved at rejse sig.

Formanden gav i sin korte oversigt over årets begivenheder ud-

tryk for tiltro til, at selv om det sidste års begivenheder havde bevirket stærk tilbagegang i plantningsarbejdet, så var læplantningen en opgave af så stor betydning for det danske landbrug, at arbejdet hermed aldrig ville gå i stå eller høre op. Læplantningen havde betydet en klimaændring i Midt- og Vestjylland, og det landskabelige billede var derved blevet tilført store værdier. Formen for fremti-

*Nogle deltagere i plantningsforeningernes årsmøde.
Forrest ses f. v. gdr. Julius Rasmussen og hustru, Selkær, Glæsborg,
der fik tildelt sølvbæger.*

dens arbejde kunne undergå forandringer, bl. a. som følge af mangel på arbejdskraft i landbruget, men opgaverne ville stadig melde sig, ikke mindst med fornyelse af hegnene og udbygning af kollektive hegnssystemer. Hedeselskabets omlægning af Det flyvende Korps' arbejdsorganisation måtte hilses med tilfredshed og forventning.

Afdelingschef B. S t e e n s t r u p, Hedeselskabet, aflagde derefter den udførlige faglige beretning, som allerede har været gengivet i Hedeselskabets Tidsskrift nr. 8. Der var i det forløbne år anvendt i alt 9,4 millioner planter af 7386 modtagere til en værdi af 1.447.000 kr. I forhold til det foregående år er det en meget betydelig tilbagegang, idet der i 1962—63 blev fordelt 20,3 mill. planter blandt 12.600 modtagere. I plantningsforeningerne er forbruget faldet 65 % og i læplantningslaugene 39 %.

I 1962—63 fordelte de gennem plantningsforeningerne udlevere-

de planter sig med 21 % til løvtræer og 79 % til nåletræer, i 1963—64 var de tilsvarende tal henholdsvis 41 % og 59 %.

For læplantningslaugenes vedkommende var fordelingen i 1962—63 19 % løvtræer og 81 % nåletræer, og i 1963—64 18 % løvtræer og 82 % nåletræer.

Da der ikke længere ydes tilskud til rødgran, fremgår det ikke direkte af tallene, hvor stor en nedgang i planteforbruget, der egentlig har været, men det må anses for givet, at ændringerne i tilskudsprocenten er skyld i en betydelig tilbagegang i planteaktiviteten.

Imidlertid ser det ud, som om tallene fra læplantningslaugene viser, at den egentlige læplantningsvirksomhed i alt fald inden for dette specielle område er holdt i gang i nogenlunde uformindsket omfang, medens interesse for anlæg af småplantninger synes at være dalet. I 1962—63 blev der gennem de kollektive læplantningsarbejder gennemført plantning af 899 km læhegn og 1036 ha småplantninger, medens de tilsvarende tal for 1963—64 var 816 km læhegn og 691 ha småplantninger.

Efter afdelingschef Steenstrups beretning talte lækonsulent Frode Olesen, Skanderborg, der fremhævede, at statstilskud forpligter til at søge at skabe bedre og mere virksomme læhegn. Lækonsulenten omtalte nærmere det arbejde, der er udført af træartsudvalget, der skal undersøge, hvilke træarter og hegnstyper, der er mest formålstjenlige under forskellige vækstvilkår, og han konkluderede, at udvalget mener, at såvel nåletræer som enkeltrækkede løvhegn fortsat er af interesse, men at man støtter tendensen til planing af hegn med varieret træbestand i to eller tre rækker.

Niels Petersen, Opsund, Hover, kommenterede beretningerne med en tak og fremhævede, at plantningsforeningerne var et led i arbejdet for at røgte samfundets tarv. Det var ikke alene landbrugets interesser, man derigennem varetog.

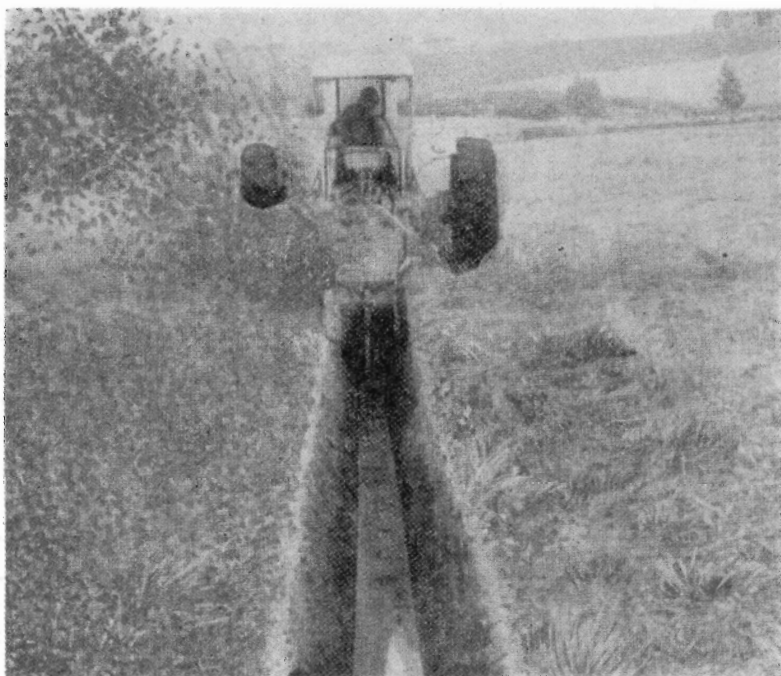
Søren Krog, V. Hassing, anbefalede lækonsulentens nye pjece, der gav god og forståelig besked om alle forhold vedrørende læplantning og træsorter hertil. Det må ses i øjnene, at fremtiden bliver en udvikling af de kollektive læhegnplantninger.

Preben Sloth, Hee, efterlyste brugbare fræsere eller maskinkraft til renholdelse af læhegnene. Holdes hegnene ikke rene, går de til.

Forstander Hardy Knudsen, St. Jyndevad, gik nærmere ind på problemerne omkring renholdelse af hegn. En del forsøg med renholdelse af hegn havde vist, at renholdte løvtræer kunne nå en højde op til 2 m, mens ikke renholdte i samme periode kun blev 60—80 cm høje. Der var forsøg i gang, som tyder på, at vi skal til at regne med kemisk bekæmpelse til renholdelse af hegnene, men der er dog

M E L I O

DEN KONISKE SNEGLEFRÆSER
TIL GRØFTEGRAVNING

STABIL – ENKEL – EFFEKTIV

Se den på Herning-Messen 3 – 13. september

A/s C. H. CLAUSEN - BROAGER

TELF. 044 - 41111 - 269*

SKANDIA KALK^{A/s}

Kontor: Gug, tlf. Sdr. Tranders 147 (081-39600)

Jordbrugskalk fra værkerne i

Batum

Ferslev

Gug

Kaas

Visse

ERIK EMBORG

H. THEUT^{A/s}

SAVE

I DEN NYE BERØMTE
SVENSK
KVALITETSUDFØRELSE

KVISTSAV. Svensk kvalitetsstål med lige klinge og EIA's specielle tanding.

PARKSAV, længde 24". Af EIA's savprogram viser vi Dem her vor kendte parksav, der er særlig velegnet for kapning af grove kviste og mindre træer.

Fældningssav »SLAGBJØRN«. Denne specialsav er fremstillet af kornisk stål i 100 mm bredde. Håndtaget kan stilles i 3 forskellige stillinger og giver plads til begge hænder.

EIA save er vendt tilbage til det danske marked i ny moderne udgave. EIA save og savblade vil være velkendt af fagfolk, som værende kvalitetssave forarbejdet i det fineste svenske stål og en enestående holdbarhed og styrke. Med sit nye moderne savprogram er EIA sikker på en god modtagelse af fagfolk over alt i Danmark. Få tilsendt prislister.

AGENT: SCHRØDER & LUND A/S, Gladsaxe Møllevej 21, Kbh., Søborg (01) 69 22 33

Skovskolen

De to første kurser er fuldtegnede, men der er endnu ledige pladser på kursus fra den 23. november - 19. december, hvor skovarbejdere fra nåletræs-distrikter er velkomne.

Alle oplysninger fås hos skovbrugslærer Nissen, Skovskolen i Nødebo, telf. Fredensborg 1343 (privat 1372).

Bestillinger på værktøj, bøger, skemaer m.v. helst pr. brev.

Meddelelse om skovfogedeksamen fremkommer i næste nr. af Tidsskriftet.

A/S Plantningsselskabet Sønderjylland

afholder ordinær generalforsamling mandag d. 21. september kl. 11.30 på hotel »Norden«, Haderslev.

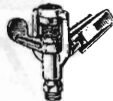
Dagsorden efter lovene.
Bestyrelsen.

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Telf. Holstebro (0741) 533

Frøavl og frøhandel

Markvanden- slæng

fra Gudenås Fabrikker, Silkeborg, Virklund
Brochure og prislister sendes gerne

RESENBRO CEMENT- STØBERI

v/ ingeniør C. G. Madsen

Telefon 34

Prima Betonrør
efter Dansk Ingeniørforenings
normer.

Mrk. \triangle alle gangbare di-
mensioner fra 10-80 cm så-
vel med som uden muffe.

Sine forsikringer tegner man i

NORDISK

Liv og Ulykke

Grønningen 17, København K.

Telefon Min. 8111.

en del erfaringer her, der først skal indhentes. Vi forsøger i øjeblikket med sprøjtning med 16 forskellige kemiske midler under ca. 20 forskellige træarter, og resultaterne er noget uensartede. Bl. a. synes det, at en del af de unge træplanter ikke kan tåle visse af sprøjtemidlerne.

Grosserer H. A. Hansen, Enesøgaard, Thyregod, var interesseret

På billedet ses forrest grosserer H. A. Hansen og frue, Enesøgaard, Thyregod, og gdr. Andreas Bertelsen, Agerskov, som var blandt dem, der fik sølvbægeret tildelt. Bagved ses bl. a. forstander Hardy Knudsen, St. Jydevad, og P. Madsen Pedersen, Stabrand.

i at få oplysninger frem om bekæmpelse af sygdomsangreb. Det var hans opfattelse, at smitte i hegnene meget ofte stammede fra afklippede grene. Hvor der var lys og luft i plantagerne, var sygdomsangreb ikke så hyppige som andre steder med tættere bevoksning.

Gustav Fogh, Hadsten, anbefalede at plante i afrundede hjørner i markerne, idet de store maskiner alligevel ikke kunne komme derind.

Efter nogle afsluttende bemærkninger af skovrider Steenstrup uddeltes under stor opmærksomhed Plantningsforeningens smukke sølvbæger til fhv. gårdejer Julius Rasmussen, Selkær, Glæsborg, grosserer H. A. Hansen, Enesøgaard, Thyregod, N. Kr. Faarbæk, Daugbjerg, og gårdejer Andreas Bertelsen, Agerskov, samt Krøiers mindelegat til snedkermester E. Petersen, Viborg.

Der blev afgivet en udførlig omtale af hver enkelt hædrets indsats, og de hyldedes alle med hjerteligt bifald.

Dagen sluttede med en festlig sammenkomst med spisning, og den følgende dag foretoges under ledelse af skovrider *Grosen* en vidtspændende og interessant rundtur på Silkeborgegnen for at studere og lære af de mange smukke eksempler på plantning, som denne egn er så rig på.

DØDSFALD

Tidligere overassistent ved Hedeselskabets kultekniske afdelings kontor i Slagelse frøken *Signe Friis* er afgået ved døden i sit hjem i Slagelse, knap 74 år gammel.

Frøken *Friis*, der var født i Ørsted ved Randers, tilknyttedes Hedeselskabet i Slagelse allerede i 1918 som kontorassistent, således at hun, da hun tog sin afsked i 1959, havde mere end 40 års tjeneste ved kontoret i Slagelse bag sig.

Med pligtfølelse og stor trofasthed i sin gerning og overfor de skiftende chefer fulgte hun med i disse års store udvikling for Slagelsekontoret. Hun var som ingen anden inde i de forskellige forhold, kendte mange gange ofte direkte til de sager, kontoret arbejdede med, og blev på den måde en særlig værdifuld og skattet medarbejder.

Det var svært for hende at træde tilbage fra arbejdet, da aldersgrænsen nærmede sig, og da helbredet også havde begyndt at svigte, blev hendes sidste år vanskelige for hende. Frøken *Friis* vil blive husket blandt Hedeselskabets medarbejdere for hendes dygtighed og levende interesse for hendes gerning.

Frøken *Friis* var dekoreret med fortjenstmedaljen i sølv.

H. V.

Vestjyllands Mergelforsyning

Den 18. juni samlede Andelsselskabet Vestjyllands Mergelforsyning sine medlemmer til årsmøde i Ringkøbing. Grdr. *P. Lauritsen*, Borris, valgtes til ordstyrer for den meget store forsamling.

Formanden, grdr. *Trier Høj*, Vostrup, indledte med smukke mindeord om afdøde konsulent *Georg Petersen*, Grindsted, der i 45 år havde været et virksomt medlem af bestyrelsen. *V. M.* skyl-

der ham en varm tak, han var den første konsulent i Slaugs Herreds og Sdr. Omme og Omegns Landboforening, og han har trukket et stort læs i egnens vældige opdyrkningsarbejde. Æret være hans minde.

Af beretningen fremgik det, at merglings- og kalkarbejdet er gået noget tilbage i kreditselskaberne. Der er i 1963 behandlet 19 planer ved landvæsenskommissioner med 1844 aftagere, og disse skulle leveres ca. 110.000 m³ mergel og 36.000 t kalk til et samlet beløb af 2.495.000 kr.

For vort vedkommende har vi i 1963 haft en stigning i mergelleveringerne i forhold til 1962 på godt 7.000 m³, på trods af at vi havde et meget regnfuldt efterår. Jeg tror, der kunne gøres noget mere for, at kalkningsarbejdet med mergel kunne være nok så tiltrækkende; med de højprocentlige mergelforekomster vil det altid være billigere at kalke end med kalk. I de første mange år af V. M.s historie blev mergelen altid leveret i den gode, tørre sommertid. Da var der altid en plads, hvor der kunne lægges nogle vognladninger mergel, det sker ikke mere. Nu er det sådan for os, at den gode sommertid er en stille tid. Driftslederne skal se sig om efter andet arbejde, og det er forkert. Vi kunne i den gode sommertid levere en meget finere vare, som kun kan være til fordel for modtageren; så er den til stede, når den skal bruges til efterårskalkningen.

Videre omtalte formanden forårets voldsomme travlhed med udkørsel af mergel og kalk, der medførte, at kalken slap for tidligt op. Han betegnede det som en bjørnetjeneste over for landbruget, når de grove kalkformer ikke mere må bruges. Statstilsynet må så også sørge for, at bestemmelserne overholdes overalt.

Forårets vanskeligheder med den store og pludselige efterspørgsel, tør vi ikke gå i møde igen, og derfor har vi nu købt et stort og dyrt o v n t ø r r i n g s a n l æ g til Mjels, således at arbejdskraft og den nye lagerhal kan udnyttes helt ud. I år har vi indledt et samarbejde med maskinstationerne om s p r e d n i n g a f k a l k, og det har vist sig at gå godt, så vi slipper for selv at investere i spredere. I H i l l e r s l e v svinder vore arealer stærkt ind, så vi må se i øjnene, at vi snart må finde nye arealer, og samtidig er maskineriet her ved at være stærkt slidt. I Mjels skal det nye tørringsanlæg være leveret inden 1. nov. i år. I D a m h u s a a går det støt, og vi fortsætter her tilplantningen af den gamle mergelgrav. Fra Kalbygaard er der udkørt 16.000 m³ i år. G r u s v æ r k e t i Røde Kro har givet et pænt overskud.

Formanden sluttede beretningen med en tak til alle sider for hjælp og samarbejde.

Kassereren, grdr. K a r l B l o c h - N i e l s e n, Billum, oplæste

regnskabet, der balancerede med 895.000 kr. og udviste et overskud på 18.000 kr. Status balancerede med 674.000 kr.

Under forhandlingen drøftedes forholdene for spredning af kalken samtidig med leveringen. Der var givet udtryk for, at landbrugerne ikke mere havde arbejdskraft og dermed tid til selv at udføre dette arbejde, og derfor måtte spredningen udefra organiseres. Trier Høj gav tilslutning hertil ved at nævne, at V. M. som regel kunne henvise forbrugerne til maskinstationer, der påtog sig spredningen.

Der førtes en drøftelse om kreditselskabernes finansiering og de rentebeløb, som hyppigt løb på, og i den forbindelse blev der bragt V. M. en tak for den foreløbige hjælp ved finansieringen, således at udbringningen hurtigt kom i gang efter starten.

Dir. Heick, hedeselskabet, omtalte, at landbokommissionen har bibeholdt forslaget om fortrinsprioriteringen, selv om der har været megen kritik fremme. Attesterne om kalktrang viser en positiv side over for kreditorerne, og attesterne bør ikke afskaffes, så længe de garanterer, at fordelene ved kalkning er større end omkostningerne.

Konsulent S. P. Sørensen, Hedeselskabet, anbefalede at oprette et udvidelsesfond, så vanskeligheder ikke kom med overraskende udgifter, som det kunne være svært at svare til. Der er grund til at ønske til lykke med tørringsanlægget i Mjels.

Konsulent Nørlund, Aulum, slog til lyd for, at leverancerne af kalk førtes ind i regelmæssige baner, så landmændene også kunne sikres, at de fik den kalk, de havde brug for. Der bruges kun to trediedele af det, der burde bruges.

Beretning og regnskab godkendtes. Til bestyrelsen genvalgtes Chr. Siersbæk, Skjern, og Johan D. Jensen, Kølkær, medens Anders Chr. Andersen, Morsbøl, nyvalgtes i stedet for afdøde konsulent Georg Petersen.

I få ord —

★ ★

★

På foranledning af konsulent Bernt Olsen fra selskabet Ny Jord, har et af Hedeselskabets renseanlæg i maj måned været på en uges arbejde i Norge.

Vestfold landbruksselskab i Tønsberg stod som rekvirent og fylkesagronom Swift havde tilrettelagt arbejdet, herunder arrangeret en demonstration for en indbudt kreds af bl. a. Konsulenter fra Vestfold- og Akershus fylker.

Der var stor interesse for maskinens arbejde, der navnlig bestod i rensning af lerfyldte drænledninger.

Besøg fra Holland

Det kongelige hollandske Hedeselskab var i begyndelsen af juni på en rundrejse i Danmark og benyttede her lejligheden til at besøge Det danske Hedeselskab, således at den nære og hjertelige kontakt, der er opretholdt gennem mange år, herved yderligere uddybedes. Der foretoges forskellige udflugter,

og under et besøg i Guldborgland plantage blev der lejlighed til at tage ovenstående billede, der fra venstre viser:

Hofjægermester Chr. Mourier-Petersen, Ruggaard, direktør E. Wijnbergen, Holland, direktør I. A. Eshuis, Holland, ingeniør C. S. Knottnerus, Holland, direktør Fr. Heick, Viborg og direktør P. Polderman, Holland.

De øvrige gæster var viceformand graf van Lynden van Sandenburg, chefdirektør for Det hollandske Hedeselskabs kontor S. Staf, jonkheer dr. C. G. C. Quarles van Ufford, ingeniør J. S. Keuser og ingeniør J. W. Hudig.

Under besøget blev der udvekslet erfaringer og drøftet emner af fælles interesse.

*

A/S Staushede Beplantningselskab har gennem det sidste 10-år investeret 220.000 kr i forbedringer med nyplantning og kulturpleje, men endnu mangler der i alt 51 ha at få tilplantet i de 3 plantager, som selskabet ejer. Disse oplysninger blev givet på selskabets generalforsamling i juli måned, der fik sit særlige præg ved den hyldest, der blev rettet til sparekassedir. K. A. B u n d s g a a r d, der i år havde været selskabets formand i 40 år.

Regnskabet balancerede med 300.567 kr. Det vedtoges at udbetale 20 % i udbytte.

*

Hedeselskabets bestyrelse har med virkning fra 1. april d. å. udnævnt distriktsingeniør Hans Venov, Slagelse, til overingeniør ved Hedeselskabet.

*

Allerede tidligt på sommeren kunne man se, at bøgen ville sætte overordentlige mange olden i år, og det har da også bekræftet sig, idet der er gamle bøge, der bogstaveligt tynges til jorden af den store mængde frø. En midtjysk planteskolemand spår endda, at der i år vil blive mange, navnlig blandt de store bøge, der vil forbære sig, så de vil få varigt men deraf.

I øvrigt bærer hvidgranerne i år i læhegn og plantageudkanter også enorme mængder af kogler.

*
Distriktsingeniør E. B. Jacobsen, Hedeselskabets kulturtekniske afdeling, Slagelse, er fra 1. juli d. å. ansat som leder af Statens Landvindingsudvalgs ingeniørkontor i den stilling, der blev ledig ved civilingeniør B. S. Andersens uventede død.

Civilingeniør E. B. Jacobsen, der er udgået fra Polyteknisk Lærestanstalt 1936, er 52 år gammel og har været tilknyttet Hedeselskabet siden 1936 med en kortere afbrydelse, hvor han var ansat ved Københavns kommune.

*
En ung amerikaner, den danskfødte, 30-årige Ole Gade har fået antaget en 100 sider stor afhandling for magistergraden ved Florida Statsuniversitet om »Opdyrkning af hedejord i Danmark.« Arbejdet hviler på meget grundige studier af tilgængeligt materiale, idet noteapparatet viser, at der ikke er ret mange trykte ældre og nyere kilder, han ikke har gennemarbejdet.

I arbejdets konklusion nævnes, at Danmarks landbrug er nået til, for de fleste landbrugsafgrøder at præstere større gennemsnitsudbytte pr. ha end noget andet land, men at fremtiden tegner sig usikker for landbrugets videre udvikling. Mangel på arbejdskraft og tilbagegang i landbrugsarealet som følge af overgang til andre formål vil før eller senere gøre det nødvendigt at indvinde nyt land i vadehavet og langs fjorde og kyster, nu da hedeopdyrkingen er omtrent slut, om tilbagegangen i landbrugsarealet skal standses. Hvis landbrugets standard som bærende erhverv skal opretholdes, må det private initiativ eller staten i tide tage sådanne opgaver op på langt sigt, siger Ole Gade.

*
I dagene 10.—15. august afholdes i Island den nordiske Hydrologkongres. Danmark var repræsenteret ved dir. Fred. Heick, hydrolog J. Lundager Jensen og akademiingeniør Chr. Fryd, alle fra Hedeselskabet.

*
Det store kultiveringsarbejde for de af staten ejede arealer i Øland-Attrup områderne nærmer sig nu fuldendelse, idet ca. 700 ha af de 900 ha, nu er drænet. Det er i disse områder, at de af Hedeselskabets i dette forår anskaffede to store drænlægningsmaskiner, en tysk og en hollandsk, har været demonstreret, og det er også disse maskiner, der har udført det meste af dræningen. Der er bl. a. anlagt en forsøgsdræning med plastrør.

HD udgave

RIMAS

„Gold Digger“

Nu i

grøftegraver type 200 H

... med
en hel
skovlfuld
af fordele

Ringsted Jernstøberi & Maskinfabrik a.s. - Telf.: (03615) 1848

Salgsinspektører:

Ing. H. Klausbo, Hornslet, tlf. 345

Gottlieb Larsen, Tlf. Haderslev 2 5071

Gregers Nielsen Tlf. Ringsted 1592

E. Lehn, Tlf. Glumsø 386

PETERSEN & PEDERSEN

VIBORG

Telefon 195 og 1325

Alt i elektricitet

A/S FRØCONTORET

KOLDING

Telf. 4344

FRØAVL

FRØHANDEL

Røde drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa Telefon (046) 22127

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard

Telefon (0751) 921

NORMRØR

med garantimærket

Imprægnering Brøndrør

Hulkjærhus Planteskole

Rødkjærbro

Telefon Ans (0681) 25

*Planter til
skov, læhegn og have*

A/S Skive

Grundlagt

Markfrøkontor

1896

Telefon Skive (0751) 91

FRØAVL

FRØHANDEL

LANDSUDSTILLINGEN

GÅRDEN 64

1.-11. OKTOBER

Byggeri - Maskiner

Staldinventar

9 monterede demonstrationsgårde

Specialudstillingen

„HUS OG HJEM“

HERNING-HALLERNE

AALBORG

AKVAVIT.

Stop musenes hærgen i skoven med

Shell Endrex

Gnav på stammer og rødder af mus og mosegrise er ødelæggende, især for unge kulturer. Det er derfor af stor økonomisk betydning, at bekæmpelsen af disse gnavere er effektiv.

SHELL ENDREX

er det effektive middel, der kan udsprøjtes hele efteråret, når gnaverne vender tilbage til skovene.

SHELL ENDREX

anvendes mod mus med 0,7–1,2 liter pr. ha opløst i 400–600 liter vand. Mod mosegrise bruges 2 liter Shell Endrex pr. ha i 400–600 liter vand.

SHELL ENDREX

må kun benyttes i skove på arealer, der er utilgængelige for uvedkommende.

Få yderligere oplysninger – tal med Deres forhandler eller ring eller skriv til Shell. Vore konsulenter og vort brochurermateriale står til Deres disposition.

61a/64

Shell Kemikalier

A/S Dansk Shell
Kemikalieafd.
Kampmannsgade 2
København V
Telf. MI 5340

VANDINGSANLÆG

Ønsker De?

- Gennemført kvalitet
- Lette og stærke rør
- De hurtige og robuste koblinger
- Sprinklere der vander jævnt
- Sagkyndig og reel projektering
- Anlæg, hvortil reservedele hurtigt kan skaffes,
- fordi det er dansk arbejde —

henvend Dem
om brochure
og tilbud

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghoj pr. Fredericia tlf. (059) 51111 Erritsø 211

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr 9

Drænrør
Mursten
Teglblokke
Tentordæk

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62 og
Fiskerihavnen

MEJERIERNES OG LANDBRUGETS ULYKKEFORSIKRING

Gensidigt selskab • Oprettet 1898

Henvendelse til kredsens tillidsmand eller til hovedkontoret:
Vester Farimagsgade 19, København V - Telf. Minerva 350

Herning Hede- & Diskontobank

10,30—12,30, 14,30—17,00
Telefon (071 1) 5 - 273 - 720

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby Telf. 2 10 55 (kalden 0 81)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget • Ringtanken (Dansk patent nr. 59820)

J. C. Halvorsen & Sønner

Krogsgades Cementstøberi
Kontor: Nordborggade 57,
Aarhus telefon 45999
Fabrik: Lystrupvej 60, Risskov
telefon 7 73 19

100 % SIKRET
MOD
ØKONOMISK
TAB VED
HAGL

Haglskadeforsikring er en billig betryggelse - og bør tegnes i de jydskes landmænds eget selskab, hvor medlemmerne gennem re-assurance er sikret mod større forhøjelser af årsbidraget, selv når katastrofalt store tab indtræffer.

Tal med nærmeste
distriktsforstander
eller hovedkontoret

Haglskadeforsikringsforeningen for Jylland G/S
Sct. Clemens Torv 9 - AARHUS - Telefon 2 12 84

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon (076 1) 1400 (4 lin.)
Sct. Mathiasgade 68

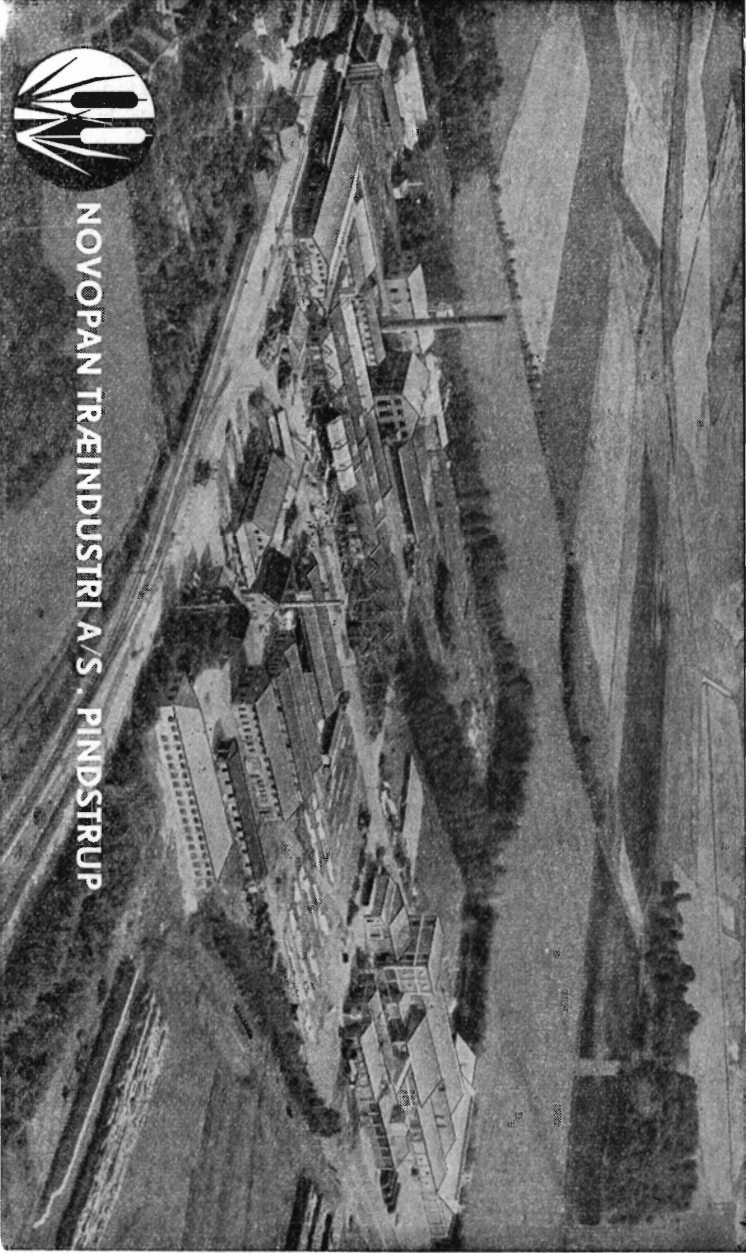
Kontortid: Kl. 9—15
Lørdag: Kl. 9—12

Aftenekspedition:
Fredag Kl. 18,30—20

Filialer:

Karup
Flyvestationen Karup
Mammen
Løgstrup

CLOC

NOVOPAN TRAININDUSTRI A/S . PINDSTRUP

Vestjyllands Mergelforsyning

Andelselskab

*Udnyttelse af lokale lejer
og tilrettelægning af
mergelleverancer*

Moderne grab-materiel til rådighed
Levering af højprocentlig mergel fra egne lejer
Jordbrugskalk og pulveriseret kalk i fine kvaliteter
fra Hillerslev og Mjels kalkværker

Alle oplysninger og tilbud hos:
Trier Høj, formand. Vostrup, tlf. Lønborg (0721) 43
Karl Bloch-Nielsen, kasserer, tlf. Billum (0521) 66
Chr. Siersbæk, næstformand, tlf. Skjern (0721) 396

Omhyggeligt behandlede skovplanter

**Danplanex
Planteskoler A/S**

i værdifulde provenienser

Rødekro · Tlf. (046) 62933*

Elementbroer - Jernbetonspunplanker

Specielle emner efter opgave *Alt i betonvarer efter D. S. 400*
Ringkøbing Cementvarefabrik - Tlf. 601 - 602 N. Skytte
Videbæk Cementvarefabrik - Tlf. 214

Rødkjærsbro Cementvarefabrik v J. T. Birk

Telefon Rødkjærsbro 14 *Fører kun △ mærkede varer*
FORLANG TILBUD

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres på lager.

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

ved C. M. Christiansen, Århus. *Fabrikation af
jordbrugskalk og
foderkridtmel*
Telefon: Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Kjellerup Betonvarefabrik ved J. T. Birk

Telefon Kjellerup 45 · Efter kl. 17: Telefon Rødkjærsbro 14
Fører kun △ mærkede varer
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres. Forlang tilbud

Aktieselskabet
L. HAMMERIC & CO.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 · Tlf. 2 71 55 (3 lin.)
Århus

**Viborg
Andels-
Svine-
slagteri**

*Vore udsalg
bringes i
erindring*
Telefon (0761)
137 og 779

Kaas Briketter

Hovedforhandler:
**NORDJYLLANDS
KULKOMPAGNI**

Nørresundby
Telefon (081) 2 20 44

Fabrik: Kaas Kaas Tlf. Nr. 11

ALT I CEMENT

VARER

Vi kan levere rør i alle
gængse størrelser efter
ingeniørnormer.
Hurtig levering — reel
betjening.

TIAREBORG
CEMENTSTØBERI

• Telefon 21 •

Ribo

BETONKLINKER

til

**HULMURS- OG
STALDISOLERING**

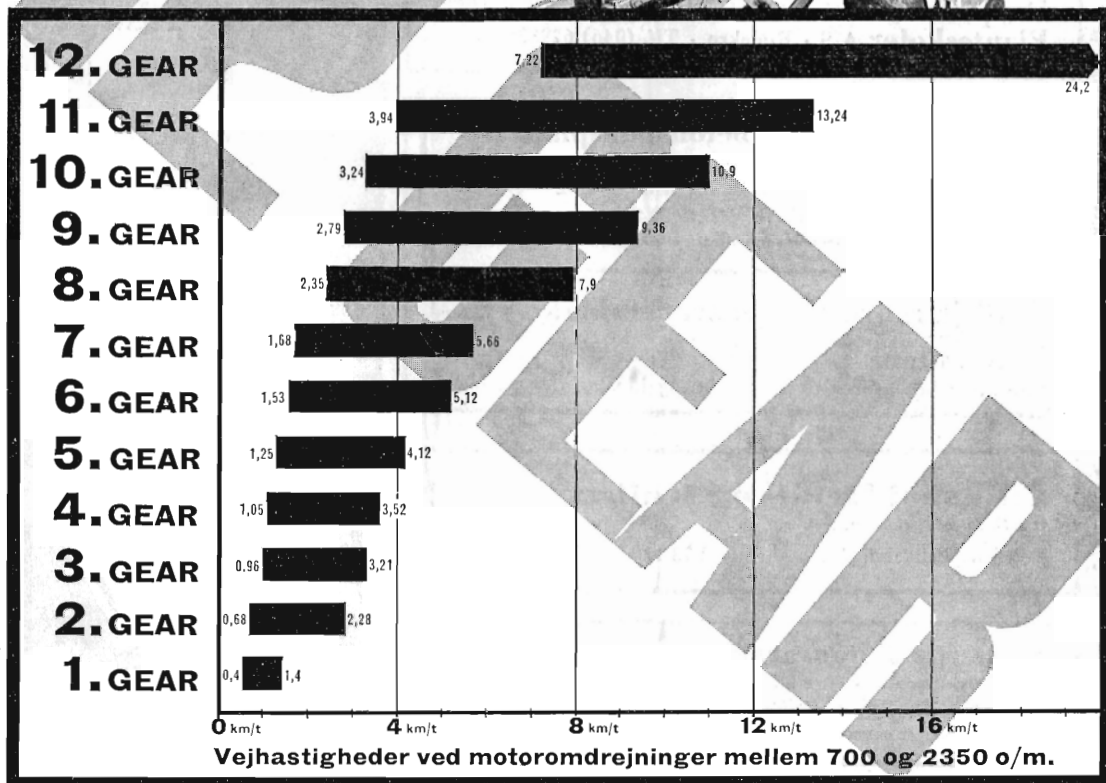
★

**A/S FISKBÆK
BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12**

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

NU MED

19.950,-
M/UAFHÆNGIG
KRAFTOVERFØRING
53 HK

SE, HVAD DE FÅR MED 12 GEAR:

- 12 fremad- og 4 bak-gear.
- 4 gear med hastigheder under 1,1 km/t
- 3 »krybe«-gear under de normale gearvalg.

- 24 kørehastigheder med 540 omdr. på kraftudtaget.
- 5 kørehastigheder under 2 km/t med 540 omdr. på kraftudtaget.
- Laveste kørehastighed 0,4 km/t på dækstørrelse 11x36.

HERUDOVER ER FØLGENDE STANDARDUDSTYR:

Flere hastigheder på kraftudtaget, dybde- og højdekontrol, TCU vægtoverføring, differentialspærring, universaltrækarme og trækbom, luksussæde, håndbremse, komplet lysudstyr.

SALGSINSPEKTØRER: Sv. Christoffersen, Aalborg, telefon (081) 3 51 23 Jørn Olsen, Silkeborg, telefon (068-1) 26 32 - W. Grønnegaard Hansen, Hillerød, telefon (03) 26 32 44 - Erik Frederiksen, Glostrup, telefon 96 24 08

A/S LANTRACO, ROSKILDE

DAVID BROWN 990